

## **POVELJA MEĐUNARODNE GEOGRAFSKE UNIJE O GEOGRAFSKOM OBRAZOVANJU<sup>1</sup>**

Komisija za geografsko obrazovanje Međunarodnog geografskog udruženja u povelji o geografskom obrazovanju ističe kako je:

- uvjereni da je geografsko obrazovanje prijeko potrebno razvoju odgovornih i aktivnih građana u sadašnjem i budućem svijetu,

- svjesna da geografija može biti informativnim, osposobljavajućim i poticajnim nastavnim predmetom na svim razinama obrazovanja i da doprinosi razumijevanju svijeta i uživanju u njemu tijekom čitava života,

- svjesna da učenici zahtijevaju veće međunarodno osposobljavanje, kako bi se osigurala djelotvorna suradnja na širokom polju gospodarskih, političkih, kulturnih i ekoloških pitanja o svijetu koji predstavlja zajedničku domovinu svih ljudi,

- zabrinuta što je u nekim dijelovima svijeta geografsko obrazovanje zanemareno, a u drugim mu nedostaje struktura i dosljednost,

- spremna da pomogne u suzbijanju geografske nepismenosti u svim zemljama, podržavajući principe izložene u Povelji Ujedinjenih naroda, Općoj deklaraciji o ljudskim pravima, Ustavu UNCESCO-a: UNESCO-voj preporuci u svezi s obrazovanjem, međunarodnim razumijevanjem, suradnji i miru; Deklaraciji o pravima djeteta i mnogim nacionalnim nastavnim planovima i programima o geografskom obrazovanju,

- međunarodnu povelju o geografskom obrazovanju potrebno preporučiti svim ljudima svijeta.

### **I. Izazovi i odgovori**

Rješenje glavnih problema s kojima se naš svijet suočava zahtijeva potpunu podršku ljudi svih naraštaja. Pitanja dinamike stanovništva, hrane i gladi, urbanizacije, socio-ekonomskih razlika, nepismenosti, nezaposlenost, izbjegle i osobe bez državljanstva, povreda ljudskih prava, bolesti, kriminal, spolna neravnopravnost, migracije, izumiranje biljaka i životinja, deforestacija, erozija zemljišta, dezertifikacija, prirodne katastrofe, toksični i nuklearni otpad, promjena klime, zagađivanje atmosfere, zagađivanje vode, ozonske rupe, ograničenost prirodnih bogatstava, granice razvoja, iskorišćivanje zemljišta, etnički sukobi i ratovi, regionalizam i nacionalizam i globalizacija na "svemirskom brodu Zemlja" imaju jaku geografsku dimenziju.

Problemi izazvani spomenutim pitanjima izazov su nastavnicima geografije koji su obvezni svim ljudima pružiti nadu i vjeru u bolji svijet, nastojeći doprinijeti miru i pravdi među ljudima s jedne strane i između ljudi i prirode s druge strane. Predavači geografije pozdravljaju opću deklaraciju o ljudskim pravima, posebice član 25. koji glasi:

"Svatko ima pravo na životni standard, kako zdravstveni tako i imovinski, za sebe i svoju obitelj, uključujući hranu, odjeću, stan, zdravstvenu zaštitu i socijalne službe te pravo na zaštitu u slučaju nezaposlenosti, bolesti,

<sup>1</sup> Povelju o geografskom obrazovanju izdala je 1992. godine Komisija o geografskom obrazovanju Međunarodne geografske unije. Tekstove s engleskog jezika prevela je Dunja Tokić, prof. a za tisak priredio dr. sc. Milan Vresk.

nemoći, udovištva, starosti ili drugih životnih problema koji su izvan njezine (njegove) kontrole”.

Posebno je naglašen i član 26. koji glasi: “Svatko ima pravo na obrazovanje...”

Obrazovanje mora biti usmjereno na punom razvoju čovjeka, osobe i ka jačanju poštovanja ljudskih prava i temeljnih sloboda. Ono mora poticati razumijevanje, toleranciju i prijateljstvo među svim narodima, rasama i vjerskim skupinama te pomagati aktivnosti Ujedinjenih naroda za održavanje mira. Što se tiče problema s kojima se suočava čovječanstvo, *pravo na obrazovanje uključuje i pravo na geografsko obrazovanje visoke kvaliteta koje potiče uravnoteženi regionalni i nacionalni identitet te usvajanje međunarodnih i globalnih pogleda”.*

## II. Pitanja i koncepti u geografiji

Geografija je znanost koja teži objašnjenju osobina i rasprostranjenosti ljudi, pojava i događaja koji se javljaju i razvijaju na površini Zemlje. Geografija se bavi proučavanjem uzajamnog djelovanja čovjeka i okoliša u određenim prostorima. Geografska proučavanja temelje se na posebnoj geografskoj metodologiji, a u interesu budućeg međusobnog prožimanja ljudi i okoliša koriste sintezu rada drugih disciplina uključujući fizičke i humanističke znanosti.

Među pitanjima koje geografi postavljaju tokom svojih proučavanja ističu se: Gdje je nešto? Koliko je nešto? Zašto je tu? Kako je nastalo? Kako djeluje? Kako se treba odnositi prema nečemu za obostranu korist čovjeka i okoliša?

Odgovori na postavljena pitanja zahtijevaju određivanje položaja i stanja, interakcije, prostorni razmještaj i diferencijaciju fenomena na Zemlji. Objašnjenje aktualnih stanja proizlazi iz povijesnih i suvremenih uzroka, a mogu se opaziti trendovi koji ukazuju na budući mogući razvoj.

Među pojmovima koji se ističu u geografskom učenju navode se: položaj i rasprostranjenost, mjesto, odnos čovjeka i okoliša, prostorna interakcija, regije.

### a) Položaj i rasprostranjenost

Ljudi i prostori imaju različite apsolutne i relativne položaje na Zemlji. Oni su povezani s pritjecanjem robe, ljudi, informacija i ideja i pomažu da se objasne modeli rasprostranjenosti na Zemlji. Poznavanje položaja ljudi i mjesta preduvjet je razumijevanju međusobne ovisnosti lokalnih, regionalnih, nacionalnih i općih utjecaja;

### b) Mjesto

Mjesta imaju različite prirodne i društvene osobitosti. Prirodne osobitosti su reljef, tla, klima, vode, vegetacija, životinjski svijet i život ljudi. Ljudi razvijaju kulturu, naselja, komunalni sustav i način života prema svojim vjerovanjima i filozofiji. Poznavanje fizičkih osobitosti prostora kao i čovjekovo opažanje osobina okoliša i njegovo ponašanje prema njemu temelji su razumijevanja međusobnih odnosa ljudi i prostora.

### c) Odnos čovjeka i okoliša

Ljudi se služe okolišem na razne načine, pa stoga različito djeluju i stvaraju raznolike kulturne pejzaže. Okoliš utječe na ljude, a oni ga pretvaraju u kulturno različito oblikovane prostore skladne i neskladne krajolike. Razumijevanje tih složenih utjecaja unutar nekog prostora važna je pretpostavka odgovornog prostornog planiranja, upravljanja, zaštite okoliša i sl.

### d) Prostorna interakcija

Prirodna bogatstva nejednako su raspoređena na Zemlji. Nijedna država nije dovoljna sama sebi. Da bi se prirodna bogatstva i informacije razmijenili mjesta su povezana sustavima prometa i veza. Uvid u prostorne interakcije omogućava razumijevanje suradnje među ljudima putem razmjene roba,

informacija i putem migracija. Taj uvid omogućava otkrivanje aktualnih problema i stare zamisli kako poboljšati regionalne, nacionalne i internacionalne interakcije i kooperacije.

#### e) Regija

Regija je područje koje karakteriziraju odabrani kriteriji: politički kriteriji, primjerice definiraju države i gradove; fizički klimatske i vegetacijske zone, socioekonomski razvijene i manje razvijene zemlje. Regije su dinamične u prostoru i vremenu. Pogodne za proučavanje i razumijevanje okoliša. Geografi određuju regije po različitim kriterijima, od lokalnih i nacionalnih do kontinentalnih i globalnih. Integralni sustav regija vodi konceptu planetarnog ekosustava. Razumijevanje strukture i procesa različitih regija unutar globalnog sustava temelj je regionalnog i nacionalnog identiteta ljudi i njihove međunarodne perspektive.

### III. Doprinos geografije obrazovanju

Geografija je istovremeno moćni posrednik u popularizaciji obrazovanja pojedinaca i glavno dopunsko obrazovanje na internacionalnom, ekološkom i razvojnom planu.

#### Geografija i obrazovanje pojedinaca

Tako razvoj znanja, shvaćanja, vještina, stavova i vrijednosti čini cjelovit proces obrazovanja, oni se prema ciljevima mogu grupirati u tri skupine, i to: a) razvijanje znanja i shvaćanja, b) vještine i c) stavovi i vrijednosti.

a) U okviru prve skupine učenici posebno moraju razvijati znanja i shvaćanja o:

- položaju i smještaju naselja (da bi se nacionalni i internacionalni događaji smjestili u geografski okvir i shvatili prostorni odnos); -glavnim prirodnim sustavima Zemlje – reljefu, tlu, vodama, klimi, vegetaciji (da bi se shvatila interakcija unutar i između ekosustava);

- glavnim socio-ekonomskim sustavima na Zemlji – poljoprivredi, naseljima, prometu, industriji, trgovini, energiji, stanovništvu i dr.

(da bi se postigao osjećaj prostora. Ovo uključuje razumijevanje utjecaja prirodnih utjecaja na ljudske aktivnosti s jedne strane i različite načine stvaranja okoliša, kulturne vrijednosti, religije, tehničko-ekonomske i političke sustava s druge strane);

- raznovrsnosti ljudi i društava na Zemlji (da bi se cijenilo kulturno bogatstvo čovječanstva);

- strukturi i procesima u vlastitoj regiji i zemlji kao prostoru svakodnevne djelatnosti;
- izazovima i mogućnostima globalne međuovisnosti.

b) U skupini vještina posebno se ističe:

- uporaba verbalnih, kvantitativnih i simboličkih oblika činjenica (podataka) kao što su tekst, slike, grafikoni, tabele, dijagrami i karte;

- uvježbavanje metode opažanja u prostoru i kartiranje, intervjuiranje, interpretacija sekundarnih izvora i primjena statistike;

- uporaba komunikacija, razmišljanja, praktičnih i društvenih sposobnosti u istraživanju geografske problematike u rasponu od lokalnog do internacionalnog. Takav proces istraživanja ohrabrit će učenike da:

- prepoznaju probleme i posljedice;
- prikupe i strukturiraju informacije;
- obrade podatke
- procijene podatke;
- razviju generalizacije;
- razviju stavove (mišljenja);
- stvore zaključke;
- riješe probleme;
- rade i surađuju timski;
- stalno se drže navedenih stavova.

Na ovaj način geografsko obrazovanje doprinosi pismenosti, rječitosti te matematičkom i grafičkom izražavanju. Ono pomaže i razvoju osobne i društvene sposobnosti, posebice s obzirom na prostor i dimenziju svakodnevnog života i na internacionalno shvaćanje.

c) Stavovi i vrijednosti dovode do:

- zanimanja za sredinu u kojoj žive i za raznolikost prirodnih i društvenih osobitosti površine Zemlje:

– proširenja znanja o fizičkoj ljepoti svijeta s jedne strane i različitih uvjeta života ljudi s druge strane;

– brige za kvalitetu i planiranje okoliša i prebivališta ljudi za buduće naraštaje;

– shvaćanja značajnih stavova i vrijednosti u donošenju odluka;

– spremnosti za odgovarajuću i odgovornu uporabu geografskih znanja i vještina u privatnom, profesionalnom i javnom životu;

– poštivanje jednakih prava svih ljudi;

– traženja rješenja za lokalne i regionalne, nacionalne i internacionalne probleme na temelju opće deklaracije o ljudskim pravima.

#### **IV. Geografija, internacionalno obrazovanje i proučavanje okoliša i razvoja**

##### **Internationalno obrazovanje**

Geografsko obrazovanje snažno doprinosi internacionalnom obrazovanju, kao što je opisano u preporuci u svezi s obrazovanjem za međunarodno razumijevanje, suradnju i mir i u obrazovanju koje se odnosi na ljudska prava i temeljne slobode (18. konferencija UNESCO-a, 19. studenoga 1974.). Podrobnije geografsko obrazovanje razvija razumijevanje, toleranciju i prijateljstvo među svim narodima, rasnim i religijskim skupinama i potpomaže aktivnosti Ujedinjenih naroda za uspostavu vladavine. U tom pogledu posebno potiče:

a) internacionalnu dimenziju i opću perspektivu u obrazovanju ljudi na svim razinama;

b) razumijevanje i poštivanje svih naroda, njihovih kultura, civilizacije, vrijednosti i načina života;

c) svijest o rastućoj općoj uzajamnosti ovisnosti naroda i manjina (narodnosti);

d) sposobnosti komuniciranja s drugima;

e) svijest o pravima i dužnostima pojedinaca, društvenih skupina i naroda jednih prema drugima;

f) shvaćanje potrebe za internacionalizmom, solidarnošću i suradnjom;

g) spremnost pojedinaca da sudjeluju u rješavanju problema svojih zajednica, zemalja i svijeta općenito.

#### **V. Proučavanje okoliša i razvoja**

Komisija koja je pripremila Konferenciju Ujedinjenih naroda o okolišu i razvoju, održanu u Genevi 18. ožujka 1991., izvijestila je da je proučavanje okoliša i razvoja na svim razinama i za sve narode presudno u garantiranju daljnjeg razvoja svijeta u cjelini.

”Što je više raspoloživog znanja u rukama obrazovanih ljudi sposobnih da shvate informacije, veće su mogućnosti da se smanje oštećenja okoliša i spriječe problemi. Prema tome, postoje primarne potrebe da se u svim zemljama, osobito u onima u razvoju, pojača čitav obrazovani sustav kao preduvjet proučavanja okoliša i razvoja.” Tome bitno pridonosi geografsko obrazovanje uz pomoć kojeg pojedinci postaju svjesni utjecaja svog osobnog ponašanja i ponašanja društva u kojem žive. Od velike su važnosti dostupne i točne informacije koje omogućavaju da se donesu pravi zaključci o okolišu i da se razvija etika okoliša koja će voditi djelatnosti pojedinca.

#### **VI. Sadržaj i pojmovi geografskog obrazovanja**

Nastavni planovi geografije u svijetu su obično sastavljeni na dva načina: za regionalno i tematsko proučavanje.

U najboljem slučaju, i regionalno i tematsko proučavanje jako su orijentirani na teoriju. U svezi s podučavanjem djece, teorije služe da osvijetle stvarni svijet. Djecu učenjem valja poticati da gradi pristupaju služeći se ispitivanjem i ocjenjivanjem, što će ih dovesti do zaključaka i primjera generalizacije i principa.

a) Regionalno proučavanje  
Regionalna proučavanja mogu se odnositi na:

- lokalnu zajednicu
- zavičajnu regiju
- domovinu
- matični kontinent
- ostale kontinente i regije
- svijet
- opće strukture.

Principi po kojima se odabiru regije na svim razinama mogu uključiti:

– decentralizam – regije treba birati tako da se izbjegne nacionalni ili kontinentski centralizam,

– motivacija – regije treba birati uzimajući u obzir interes učenika i aktualnost sadašnjih zbivanja,

– stupnjevanje – regije valja odabirati uzimajući u obzir niz stupnjeva od lokalnog do globalnog,

– raznolikost – regije valja odabirati tako da postoji izbor kontrastnih mjera, različitog prirodnog okoliša, različitih društvenih aktivnosti, kulture, socioekonomskih sustava te faza razvoja i održivosti,

– važnost – regije treba odabirati tako da se osigura građa važna za javni, profesionalni i privatni život,

– odgovornost – regije treba odabrati tako da se učenicima omogući prepoznavanje i prihvaćanje odgovornosti za djelovanje po nizu stupnjeva od lokalnog do globalnog.

Poštivanje nacionalnog identiteta i međunarodne suradnje važne su funkcije regionalnog proučavanja. Regionalno proučavanje treba poticati razmišljanje o internacionalizaciji i globalizaciji, izbjegavajući opasnosti regionalnog separatizma.

b) Tematsko proučavanje

Tematsko proučavanje uvijek mora imati regionalnu osnovu. Nastavni planovi iz tematskog proučavanja u geografiji mogu se, po pristupu građi, svrstati u sistemske i one koji se temelje na objektima proučavanja.

1. Sistemski pristup obuhvaća fizičke i

društvene pojave i procese. Tako se npr. iz fizičke geografije može uključiti:

- geomorfologija
- hidrologija
- klimatologija
- biogeografija
- fizička ekologija i si., a iz društvene geografije:

- demogeografija
- urbana geografija
- socijalna geografija
- historijska geografija
- kulturna geografija
- ruralna geografija
- politička geografija
- humana ekologija i si.

2. Pristupi koji se temelje na objektima proučavanja bave se aktualnim pitanjima i problemima s geografskog gledišta. Oni mogu biti na lokalnom, regionalnom, nacionalnom i globalnom stupnju.

Najčešća pitanja koja se proučavaju su:

- kvalitetu okoliša
- socio-prostorne raznolikosti
- opasnosti (rizike) i katastrofe (nesreće)
- globalne promjene
- dinamiku stanovništva
- urbanizaciju
- upravljanje energijom
- neravnopravnost rasa, spolova i religija
- granice rasta (razvoja)
- krizne regije (socijalne, prirodne, ekonomske)

- sukobe (konflikte)
- probleme razvoja i strategije
- održivi razvoj

Sistemske pristupi bave se učenjem o fizičkim sustavima, sustavima koji su djelo čovjeka i ekosustava.

Fizički sustavi su:

- geomorfološki sustavi
- sustavi tla
- klimatski sustavi
- hidrološki sustavi
- biotički sustavi.

Sustavi koji su djelo čovjeka (ljudski, hu-

mani) su socijalni i kulturni procesi u ljudskoj organizaciji, a to su:

- poljoprivredni sustavi
- industrije i sustavi usluga
- naseobinski sustavi
- trgovinski i prometni sustavi
- društveni sustavi.

Izbor pristupa

Preferirana obrazovna filozofija određuje da li su naprijed izneseni pristupi kombinirani ili je odabran samo jedan. Bez obzira koji je pristup odabran, proučavanje treba poticati učenike da se bave ispitivanjem i istraživanjem. Bitno je da učenici razvijaju geografske vještine u traženju rješenja sadašnjih i budućih problema u organizaciji prostora. Na taj način nastavni planovi u geografiji igraju bitnu ulogu u političkom, socijalnom (društvenom), etičkom, osobnom, humanističkom i estetskom obrazovanju kao i u proučavanju okoliša.

– kako učenici uče (spoznajne, osjećajne i psihomotorne domene),

- principe nastavnog plana,

Vještine:

– planiranje nastavne jedinice, predavanje, tečaja i izrade nastavnog plana,

– primjene odgovarajuće metode procjene,

– uključivanje učenika u niz poučnih praktičnih opažanja,

– odabira i uporabe odgovarajućih izvora i sredstava,

– procjene i revizije podmaklog učenja.

Vrijednosti i stavovi koji njeguju (unapređuju):

- geografsko obrazovanje učenika,
- osobno i profesionalno napredovanje geografskog obrazovanja,
- jednaka prava za sve učenike na djelotvorno geografsko obrazovanje

## VII. Principi i strategije za primjenu

Nastavnici-stručnjaci (stručno osoblje)

U osnovnim i srednjim školama geografiju moraju predavati stručnjaci. Nastavnici su najvredniji čimbenici u obrazovanju. Zbog toga i zbog složenosti geografskog proučavanja, neophodni su školovani stručnjaci.

S obzirom na izazove našeg vremena i ranije opisane ciljeve geografije moraju se osposobiti ne samo za svoju znanost, geografiju, već i za geografsko obrazovanje.

Kroz program početnog obrazovanja za nastavnike i kasnije napredovanje nastavnici geografije moraju stalno razvijati:

Znanje i shvaćanje:

- geografske znanosti u razvoju (pojmovi, teme, stavovi i vještine),
- socijalnih konteksta obrazovanja i podučavanja,
- potreba, interesa, očekivanje i prava učenika,

## VIII. Samostalni glavni predmet

Da bi se osigurala solidana priprema za budućnost, geografiju treba smatrati glavnim predmetom u nastavnim planovima osnovnih i srednjih škola. Nastavnici u osnovnoj školi moraju se osposobiti da podučavaju geografiju. Na drugom i ostalim stupnjevima moraju predavati geografski stručnjaci. Geografija gradi vezu ili most između prirodnih i društvenih znanosti. Geografska pitanja mogu zahtijevati podatke iz drugih znanosti, kao što su geologija, hidrologija, biologija, povijest, sociologija, politika i ekonomija. Kada lokalni uvjeti zahtijevaju da učenici određene dobi ili stupnja obrazovanja slijede nastavni plan kombiniranog ili integriranog studija, precizan doprinos geografije treba objasniti u programu, prema okviru koji je zacrtala ova Međunarodna isprava.

## IX. Mandatni i koherentni tečajevi

Nužno je da učenici kroz sve godine formalnog školovanja slijede kontinuiran program geografskog proučavanja. To će osigurati ostvarenje doprinosa geografije općem obrazovanju učenika i njihovoj pripremi za privatni (osobni) i javni život.

### Vremenski raspored

Geografija treba biti raspoređena kao i drugi glavni predmeti u nastavom planu. Raspored sati treba omogućiti redovito predavanje geografije po obrazovnim razdobljima tijekom školske godine, s mogućnošću osiguravanja dužih vremenskih razdoblja za dovršavanje plana rada i terenske nastave. To je potrebno da nastavnici razviju prava geografska praktična opažanja, da bi pomogli učenicima odgovoriti na sadašnje i buduće izazove.

### Materijali za predavanje i učenje

Uporaba kvalitetnih sredstava, tradicionalnih i modernih, bitna je ako učenici žele dobiti stvarnu sliku Zemlje. Geografija se ne smije smatrati jeftinim predmetom. Međunarodno udruženje geografskih nastavnika – pedagoga treba pomoći siromašnijim zemljama da nabave kvalitetne materijale za predavanje i učenje.

### Geografija je predmet za sve

Geografija igra značajnu ulogu u obrazovanju svih učenika. Sastavljači nastavnih planova moraju obratiti veliku pozornost na učenike s posebnim potrebama.

Dok su mnogi vidovi geografskog obrazovanja zajednički na svim stupnjevima, poseban (specifičan) fokus može se mijenjati od osnovnog kroz srednje i više obrazovanje do svoje uloge u profesionalnom i zreom obrazovanju.

### Osnovno obrazovanje

Mala djeca vole učiti istražujući okolicu (okoliš). Ona su otvorena i za nova iskustva

i zbog toga podučavanje o ljudima i njihovim kulturama, načinu života i mjesta treba početi na najnižem stupnju. Tako geografsko obrazovanje doprinosi temeljnim idejama Deklaracije o pravima djeteta Ujedinjenih naroda koja navodi: “Dijete mora uživati posebnu zaštitu, moraju mu se dati mogućnosti i uz pomoć zakona i drugih sredstava olakšati da se može razvijati fizički, mentalno, moralno, duhovno i društveno na zdrav i normalan način u uvjetima slobode i dostojanstva.”

### Srednje obrazovanje

Kako mladi ljudi rastu, povećava se njihova sposobnost apstraktnoga razmišljanja. Praktično opažanje tada se može povećavati uporabom više apstraktnih izvora i informacija. U brizi za napredovanje globalne zajednice u budućnosti treba naglašavati potrebu izbjegavanju ... znanja i ponašanja te podržavati praktično osposobljavanje, regionalnu i nacionalnu obvezu te multikulturalne i internacionalne perspektive.

### Više obrazovanje

Sve osobe uključene u više obrazovanje moraju usvojiti bitne zaključke o današnjem društvu u nacionalnoj i internacionalnoj perspektivi. To znači da uz sve fakultetske programe bez obzira na razlike u strukama treba uključivati i geografske nastavne sadržaje kako bi se osigurala zadovoljavajuća geografska pismenost diplomiranih stručnjaka. Nastavnici geografije uz kvalitetno i stručno obrazovanje trebali bi vladati bar jednim stranim jezikom

### Obrazovanje odraslih

Geografija doprinosi obrazovanju odraslih odnosno svih ljudi u njihovom svakodnevnom životu. Svi ljudi, bez obzira na zanimanje i dob, moraju shvatiti internacionalne utjecaje na okoliš. Samo na taj način će se postići međunarodna suradnja i razvoj koji su pretpostavka pravednijeg svjetskog reda.

## X. Istraživanja u geografskom obrazovanju

Istraživanja u geografskom obrazovanju usredotočuju se na unapređivanje, podržavanje i učenje geografije u osnovnim, srednjim, višim profesionalnim školama te u obrazovanju odraslih. Ono također treba pridonijeti općem razvitku teorije učenja. Da bi se postigli navedeni ciljevi potrebno je obaviti temeljna i primijenjena istraživanja.

a) Temeljna istraživanja su povezana s razvojem osnovnih teorija o geografskom obrazovanju. Ona se bave temeljnim vidovima geografskog obrazovanja kao što su razvoj dječjeg shvaćanja o prostoru (percepcija okoliša) i odnos prema ljudima, mjestima i problemima.

b) Primijenjena istraživanja bave se odgovarajućom praksom u geografskom obrazovanju, kao što su povijesni razvoj i vrednovanje nastavnih metoda, objekata na terenu, novih informacijskih tehnologija, proučavanje okoliša i razvoja te multikulturalne i globalne povezanosti.

Među istraživačima i nastavnicima u obrazovnom sustavu treba postojati uska suradnja u izboru predmeta i nacrtu istraživanja. Rezultate istraživanja treba djelotvorno prezentirati kako bi se omogućila njihova primjena.

### Metodologija istraživanja

Istraživanje je važan vid geografskog obrazovanja na svim razinama. Dok se empirijsko istraživanje može poduzimati primarno u višim institucijama istraživanja, u razredima svi nastavnici mogu istraživati razvoj i vrednovanje nastavnih programa, procesa i resursa.

U istraživanju se može poslužiti čitavim nizom kvalitativnih i kvantitativnih pristupa kao npr.:

- aktivno istraživanje
- empirijsko istraživanje
- hermeneutičko istraživanje.

Izbor metodologije ovisi o predmetu istraživanja i o pitanjima koja valja istražiti.